

**Крамаренко К. М. канд. екон. наук, доцент
Національна академія Національної гвардії України, Україна**

Фінансові інновації як фактор економічного розвитку

В сучасних умовах фундаментом соціально-економічного розвитку є інновації, які наразі торкаються усіх сфер діяльності як окремих громадян, так і фінансового, підприємницького та державного секторів. Особливу роль відіграють фінансові інновації.

Фінансові інновації виникають і використовуються у випадку, коли традиційні фінансові рішення недоступні, а також за умови економії витрат з їх впровадженням. Фінансові інновації досить різноманітні, і їх прийнято класифікувати за різними ознаками. Зокрема, їх можна згрупувати так: продуктові інновації (нові фінансові інструменти, контракти, прийоми і ринки); процесні інновації (інновації, пов'язані із вдосконаленням процесів розміщення цінних паперів, здійснення розрахунків за операціями чи оцінки активів); інновації перенесення ризику (виникають у результаті трансформації різних інструментів для отримання нових інструментів з іншими характеристиками ризику) [1].

Підґрунтям розвитку фінансових інновацій можна визначити ринкові фактори, зокрема конкуренцію, яка стимулює зниження трансакційних і операційних витрат, а також політику держави у сфері фінансів, а саме наявність стратегії стимулювання інновацій та відповідних програм.

Фінансові інновації виникають і впроваджуються у певному сприятливому середовищі, яким на сьогодні є фінансові екосистеми. Уперше термін «бізнес-екосистема» з'явився десь у 1993 р. Бізнес-екосистема розглядалася як середовище діяльності компанії, яке включає різні галузі промисловості. Такі екосистеми поширювалися з розвитком інформаційних та цифрових технологій і відповідно набули різних форм, розмірів та різновидів [2].

Стратегія розвитку фінансового сектору до 2025 р., основними елементами фінансової екосистеми на національному рівні визначає провайдерів фінансових послуг; інфраструктуру та технології; регуляцію та контроль, який здійснюють державні інституції; експертизу, яку можуть здійснювати учасники фінансового ринку та державні інституції, які своїми сервісами та рішеннями створюють підґрунтя для професійного розвитку учасників екосистеми [3].

Розвиток фінансової екосистеми ґрунтується на сучасних інноваційних технологіях. Серед провідних фінансових інновацій виділяють такі: фінансові технології (Fintech), що застосовуються для оптимізації управління відповідними бізнес-процесами завдяки застосуванню спеціалізованого програмного забезпечення, додатків, процесів тощо; цифровий банкінг, який починає сприйматись переважною більшістю клієнтів як стандартна послуга; спеціалізовані сервіси з кредитування фізичних осіб та малого бізнесу через автоматизовані платформи (Digital disruption); штучний інтелект та машинне навчання (AI And Machine Learning); блокчейн як технологія, що забезпечує

контроль отримання даних і можливість уникнути людського фактора та пов'язаних ризиків; робоча сила з інноваційними знаннями та здатністю постійного розвитку [4].

Головний фактор у розвитку фінансових екосистем – розвиток ІТ-технологій. Сьогодні важливим інструментом розвитку фінансових екосистем є штучний інтелект. Так, чат-боти, віртуальні помічники вже використовуються для інформування клієнтів, здійснення фінансових операцій, оцінювання кредитоспроможності, визначення ризиків. Це допомагає скорочувати витрати на аналіз великого обсягу інформації.

Інформаційно-комунікаційні та цифрові технології значно спрощують контрольно-облікові та управлінські процеси, забезпечують високий рівень точності і захисту інформації. Діджиталізація обліку та фінансового забезпечення створить єдиний інформаційний простір і покращить якість управління і функціонування у різних сферах. Процеси цифрової трансформації фінансів та обліку підвищують вимоги до фахівців фінансистів. Так, акцент у роботі зміститься з виконання технічних функцій з обробки документів на питання, що вимагатимуть власного судження щодо правильної класифікації та інтерпретації подій, оцінки, формування облікової політики, аналітики та прогнозування, механізмів внутрішнього контролю тощо [5].

Впровадження фінансових інновацій в Україні супроводжується певними труднощами. Сфера фінансів є однією з найбільш регульованих через високий рівень ризиків. Відтак для державного регулювання фінансової діяльності важливо вчасно реагувати на тенденції в розвитку технологій. Проте позитивний ефект від використання фінансових інновацій дозволить підвищити показники фінансово-економічної діяльності суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел:

1. Колінець Л.Б. Фінансові інновації як чинники трансформації світового фінансового порядку. *Економіка та суспільство*. 2018. Вип. 15. С.28 – 32. URL : https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/5.pdf (дата звернення: 03.10.2022).
2. Маслій Н.Д., Задорожнюк Н.О., Жаданова Ю.О. Дослідження сутності та структури фінансової екосистеми. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип.5 (22). С. 171 – 174. URL : http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/5_22_ukr/32.pdf (дата звернення: 04.10.2022).
3. Стратегія розвитку фінансового сектору до 2025 року. URL : https://bank.gov.ua/file/download?file=Strategy_FS_2025.pdf (дата звернення: 04.10.2022).
4. Пономаренко І., Рудюк Л. Діджиталізація фінансового сектору. *Маркетинг в Україні*. 2020. № 3 (119). С. 48–52. URL : <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/17662/1/Ponomarenko.pdf> (дата звернення: 04.10.2022).
5. Крамаренко К.М., Шаповал О.А. Напрями цифрової трансформації обліково-фінансової діяльності бюджетних установ. *Ефективна економіка*. 2022. № 2. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=10011> (дата звернення: 04.10.2022).